

Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№9(55) 2025

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру
дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 9(55) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

**All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education**

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series" Pedagogy ", Series" Psychology ", Series" Medicine ")

Issue № 9(55) 2025

Kiev – 2025

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55))

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2025. № 9(55) 2025. С. 2273

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023 № 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 16.09.2025, № 7/9-25).

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів. Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування, ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України", лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна — кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенєва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна — доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожджевський Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадизу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

Safronova K.V. <i>PSYCHOAESTHETIC EFFECTS OF FACIAL SYMMETRY RESTORATION THROUGH EYEBROW LINE CORRECTION</i>	1083
Андрійчук І.П., Свідерська Г.М. <i>МЕДІАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ</i>	1095
Афонін Д.С. <i>РЕТРОСПЕКТИВА ІМОВІРНОГО ПСИХІЧНОГО СТАНУ ЗЛОЧИНЦЯ ПІД ЧАС СКОЄННЯ ЗЛОЧИНУ</i>	1109
Балабушка Є.О., Смовж М.А., Литовченко Н.М., Фурманов К.М. <i>ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТРЕНІНГУ ЩОДО ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'ЯМ ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ</i>	1121
Блозва П.І., Логвись О.Я., Слободянюк О.Л. <i>РОЛЬ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ У СТАНОВЛЕННІ ЕНТИТАТИВНОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ</i>	1132
Васильєва О.А., Титаренко О.М. <i>ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЮНАЦЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я</i>	1143
Вірна Ж.П., Прендецька А.В., Розвод Е.В. <i>АВТОБІОГРАФІЧНА ДЕТЕРМІНАЦІЯ АДАПТАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	1156
Вовк Я.О. <i>СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ДЕТЕРМІНАНТ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ Я- ПОЗИЦІЇ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ У СОЦІОНОМІЧНІЙ СФЕРІ</i>	1171
Гаврилькевич В.К., Подкоритова Л.О., Гуранська Т.В., Гершанов О., Крук С.Л. <i>ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ЖИТЕЛЯМИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ</i>	1184
Ганаба С.О., Волобуєв В.В. <i>ЖІНОЧЕ ЛІДЕРСТВО ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН У ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	1195
Гошовська Д.Т., Гошовський Я.О., Брецько І.І. <i>ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД БАТЬКІВ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ</i>	1206

УДК 316.334.3:378.4(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-1132-1142](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-1132-1142)

Блозва Павло Ігорович кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології розвитку та консультування, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0002-2494-9750>

Логвись Ольга Ярославівна доктор філософії в галузі психології, асистент кафедри психології розвитку та консультування, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0002-3739-132X>

Слободянюк Ольга Леонідівна доктор філософії в галузі психології, асистент кафедри психології розвитку та консультування, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <http://orcid.org/0000-0001-9392-199X>

РОЛЬ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ У СТАНОВЛЕННІ ЕНТИТАТИВНОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті проаналізовано попередні дослідження, які спрямовані на виявлення прояву невизначеності у студентів і її ролі у сприйманні цілісності групи (ентитативність) та подальшу ідентифікацію з нею.

Виявлені та проаналізовані попередні дослідження як в зарубіжному, так і українському дискурсі щодо поглядів на невизначеність, ідентичність (як психологічний конструкт побудови групи) та їх ролі у становленні студентських спільнот.

Описано різницю концепції толерантності до невизначеності та теорій, побудованих на поглядах про соціальну суб'єктність та методи комунікації в період нестабільності. В роботі розглянуто теорію зменшення невизначеності, теорію проблемного інтегрування, теорію управління невизначеністю та теорію невизначеності-ідентичності.

Спираючись на теорію невизначеності-ідентичності й суміжні підходи, систематизовано чинники, що підсилюють сприйману цілісність: спільна доля, спільні цілі, схожість, часті взаємодії, чіткі межі. Обґрунтовано, що ентитативність є ланкою, яка переводить дифузний стан невизначеності в організовану колективну поведінку через механізм соціальної ідентифікації, підсилюючи згуртованість, намір залишатися та моменту залученість.

Стаття розмежовує та означає три конструкти – ентитативність, згуртованість та ідентифікацію. Описано межові умови прояву впливу невизначеності

на ентитативність студентської молоді: складність ідентичностей, рівень есенціалізму та інтенсивність загроз. Показано, що висока ентитативність має амбівалентні наслідки: поряд із координацією та підтримкою вона може посилювати поляризацію та жорсткість норм.

Ентитативність визначено як концепцію, що описує сприйнятий рівень «об'єднаності» групи або ступінь, наскільки сукупність суб'єктів є групою, а не кількістю осіб.

Обмеженнями роботи названо оглядовість. Подальші висновки потребують реплікацій у різних освітніх контекстах, відокремлення ефектів об'єктивних загроз від суб'єктивної невизначеності та культурної адаптації інструментарію.

Ключові слова: ентитативність, невизначеність, соціальна ідентичність, згуртованість, студентська суб'єктність.

Blozva Pavlo Ihorovych Ph.D., lecturer on the Department of Developmental Psychology and Counseling, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0002-2494-9750>

Lohvys Olha Yaroslavivna Ph.D., assistant professor on the Department of Developmental Psychology and Counseling, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0002-3739-132X>

Slobodianiuk Olha Leonidivna Ph.D., assistant professor on the Department of Developmental Psychology and Counseling, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, <http://orcid.org/0000-0001-9392-199X>

THE ROLE OF UNCERTAINTY AS A SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL PHENOMENON IN THE FORMATION OF ENTITATIVITY AMONG STUDENTS

Abstract. The article analyses previous studies aimed at identifying uncertainty among students and its role in perceiving group integrity (entitativity) and further identification with it.

Previous studies in both foreign and Ukrainian discourse on views of uncertainty, entitativity (as a psychological construct of group formation) and their role in the formation of student communities are identified and analyzed.

The difference between the concept of tolerance for uncertainty and theories based on views of social identity and methods of communication in times of instability is described. The work considers the Uncertainty Reduction Theory, Problematic Integration Theory, Uncertainty Management Theory, and the Uncertainty-Identity Theory.

Based on the Uncertainty-Identity Theory and related approaches, factors that enhance perceived integrity are systematized: shared destiny, common goals,

similarity, frequent interactions, clear boundaries. It is argued that entitativity is a link that translates the diffuse state of uncertainty into organized collective behavior through the mechanism of social identification, strengthening cohesion, intention to remain, and momentary involvement.

The article distinguishes and defines three constructs: entitativity, cohesion, and identification. It describes the boundary conditions for the manifestation of the influence of uncertainty on the entitativity of student youth: the complexity of identities, the level of essentialism, and the intensity of threats. It is shown that high entitativity has ambivalent consequences: along with coordination and support, it can increase polarisation and rigidity of norms.

Entitativity is defined as a concept that describes the perceived level of ‘unity’ of a group or the degree to which a set of subjects is a group rather than a number of individuals.

The limitations of the study include its review nature. Further conclusions require replication in different educational contexts, separation of the effects of objective threats from subjective uncertainty, and cultural adaptation of the tools.

Keywords: entitativity, uncertainty, social identity, cohesion, student agency.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення спровокувало надзвичайно мінливе середовище. Невизначеність постає новим типовим сьогоденням. Це пов’язано із численністю варіацій, які несе це явище в контексті психологічного феномену, які можуть бути як негативними, так і позитивними.

Невизначеність може провокувати страх, занепокоєння та тривогу, відчуття вразливості та вести до уникнення прийняття рішень. Відтак, люди вдаються до різноманітних реакцій, щоб мінімізувати негативні наслідки та максимізувати позитивні наслідки невизначеності. Хтось, намагаючись зменшити невизначеність, шукає додаткову інформацію, інші – мінімізують або ігнорують її. Залежно від конкретного контексту, одні й ті ж люди можуть демонструвати різні реакції на невизначеність [1].

Зважаючи на повномасштабне вторгнення, питання об’єктивної невизначеності (повітряні тривоги, евакуації, економічні негаразди тощо) постає дуже гостро. А у поєднанні із особистісними чинниками (тривожність, відсутність сну, страх за майбутнє тощо), це постає важливим фактором, який може негативно впливати на сприйняття студентством себе як самодостатньої сутності, здатної до громадської активності та генерування змін в країні.

Відтак, дослідження як розвивається студентська ентитативність (сприймання групи як єдиного цілого) в період прояву невизначеності як соціально-психологічного феномену (який буде вбирати у себе як зовнішні об’єктивні, так і внутрішні суб’єктивні переживання та атитюди) видається нам надзвичайно важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській науковій думці невизначеність як психологічний конструкт досліджують у таких напрямках:

- акцентоване дослідження толерантності до невизначеності як риси особистості. Тут варто відмітити роботи Г. А. Павленко [2], С. О. Хілько [3], І. В. Тормажевської [4];
- дослідження невизначеності в контексті життєстійкості [5], самоставлення [6], подолання ціннісних криз [7];
- в контексті прийняття рішень [8; 9].

Закордонні дослідники пропонують ширший спектр вивчення даного явища. Крім вже типових і подібних до українських досліджень особистісної риси толерантності до невизначеності [10] і прийняття рішень [11], в зарубіжному дискурсі дослідники включають ширший спектр, де проявляється невизначеність. Тут варто відзначити такі напрямки її вивчення:

- соціальної ідентичності (дослідження феномену як частини Я-концепції, що походить від належності до групи; наскільки «я — це ми») [12];
- ентитативності (наскільки сукупність людей сприймається як «справжня» цілісна група з межами й спільною ціллю) [13].

Мета статті – теоретичний аналіз ролі невизначеності як соціально-психологічного феномену в становленні ентитативності студентської молоді.

Виклад основного матеріалу.

В цій роботі ми розглянемо теорію зменшення невизначеності (Uncertainty Reduction Theory) [14], теорію проблемного інтегрування (Problematic Integration Theory) [15], теорію управління невизначеністю (Uncertainty Management Theory) [16] та теорію невизначеності-ідентичності (Uncertainty-Identity Theory) [17].

Головне припущення теорії зменшення невизначеності полягає в тому, що люди мають прагнення зменшити невизначеність щодо себе та інших, особливо під час початкових взаємодій. Це прагнення спрямоване на підвищення передбачуваності щодо власної поведінки та поведінки інших. У цій теорії невизначеність – це когнітивний стан, що виникає в результаті оцінки людиною кількості доступних альтернативних прогнозів для майбутньої поведінки або пояснень минулої поведінки. Це характеристика знань людини, яка з часом спрощується зі зменшенням кількості альтернатив. Вона описується як продукт обчислень, заснований на існуючих знаннях та новій інформації і, зазвичай, не пов'язана з емоціями у своєму початковому твердженні [14].

Ідея теорії проблемного інтегрування полягає у тому, що вона пропонує людям оцінювати ймовірності (наприклад, «Він, ймовірно, нечесний») та одночасно оцінювати об'єкти цих оцінок (наприклад, «Схильність брехати – це негативна властивість»). Коли зв'язок між оцінкою ймовірності та оцінюванням важко узгодити, це стає проблематичною інтеграцією, що викликає когнітивний конфлікт або напругу. Невизначеність тут є більш складною і стосується трьох типів станів. Вона може бути подібною до невизначеності в попередній концепції (теорії зменшення невизначеності), але критично інтегрована з процесом оцінювання. Інший стан, який описує теорія – це «мета-невизначеність», або невизначеність щодо того, яка оцінка ймовірності є найточнішою (невизначе-

ність «щодо невизначеності»). Автори теорії наголошують на тому, що оцінки ймовірності та оцінювання інтегровані та зазвичай відбуваються разом, взаємно впливаючи одна на одну [15].

Основний принцип теорії управління невизначеністю постулює, що люди переживають невизначеність по-різному, а не просто як дискомфортну напругу, що потребує зменшення. Особи, іноді, можуть намагатися збільшити невизначеність або використовувати її як ресурс. Це відбувається коли зростання визначеності пов'язане зі зростанням загрози і люди прагнуть досягти та підтримувати оптимальний рівень невизначеності. Теорія управління невизначеністю не пропонує чіткого визначення «невизначеності», а радше зосереджується на тому, як цей стан «керується» [16].

Автор теорії невизначеності-ідентичності стверджує, що почуття невизначеності, особливо щодо себе або пов'язане із собою, мотивують людей ідентифікувати себе із соціальними групами. Групова ідентифікація вважається одним із найпотужніших та найефективніших способів зменшення, контролю або захисту від почуття невизначеності. Теорія описує, чому, коли та наскільки сильно люди ідентифікують себе з групами, а також чому групи можуть мати певні властивості (наприклад, ентитативність) у певних контекстах. Теорія зосереджується на викликаних контекстом почуттях невизначеності, які стосуються себе або речей, що стосуються особистості. Ця невизначеність зазвичай викликає дискомфорт і тривогу, хоча іноді може бути викликом. Хогг наголошує на зменшенні невизначеності, а не на досягненні абсолютної впевненості. Вона також розрізняє епістемічний (усвідомлення невпевненості) та афективний (відчуття невизначеності) виміри [17].

Теорія невизначеності-ідентичності більш цікава на тим, що чітко зазначає, що групи з високою ентитативністю найкраще оснащені для зменшення невизначеності шляхом ідентифікації. Це пояснюється тим, що групова ідентифікація забезпечує чітке відчуття себе та наказує поведінку, роблячи соціальну взаємодію передбачуваною. Групи з простими, чіткими, однозначними, сфокусованими та консенсусними прототипами (характеристики, які часто зустрічаються у групах з високою ентитативністю) ефективніше зменшують невизначеність, яка пов'язана із ідентичністю. Більше того, есенціалізм – тенденція приписувати властивості групи незмінним основним рисам – є позитивною функцією сприйнятої ентитативності. Ця «ілюзія незмінності» ще більше підвищує ефективність ентитативних груп у контейнеруванні невизначеності [18].

Відтак, варто описати термін ентитативності та яку роль відіграє невизначеність.

Як фундаментальна характеристика групи, ентитативність була вперше запропонована Кемпбеллом як концепція, що вказує на сприйнятий рівень «об'єднаності» групи або ступінь, наскільки сукупність суб'єктів є групою, а не кількістю осіб. Наприклад, сім'я розглядається як дуже ентитативна сутність,

тоді як сукупність людей, які чекають на автобусній зупинці, має меншу ентитативність. Ентитативність – це загальна конструкція, що інтегрує кілька групових ознак, таких як подібність, незалежність, спільна доля та близькість між членами групи [19]. Концепція та визначення ентитативності базується на поєднанні двох окремих напрямків досліджень: досліджень групового сприйняття та досліджень командної динаміки [20].

Групова ентитативність не є об'єктивною оцінкою згуртованості, а є сприйняттям ступеня згуртованості тими, хто оцінює групу. Це сприйняття може впливати на те, як конкретна група представлена і варіюється залежно від різних типів груп, таких як групи близькості та соціальні категорії [21; 22].

Дослідження [17] демонструє, як ентитативність може взаємодіяти з особистісними факторами (наприклад, невпевненістю в собі) щодо групової ідентифікації. Коли невпевненість у собі зростає, люди сильніше ідентифікують себе з високоентитативними групами [17]. Науковці в роботі [23] вказують, що перетин як індивідуальних (тобто складності соціальної ідентичності), так і групових характеристик (тобто ентитативності) може пропонувати розуміння процесу групової ідентифікації.

Для розмежування понять ми пропонуємо порівняльну таблицю (Табл.1).

Таблиця 1.

Порівняння основних понять групових феноменів

Термін	Визначення	Ключове запитання	Типовий показник
Ентитативність	Наскільки сукупність людей сприймається як цілісна група з межами й спільною ціллю	«Наскільки це виглядає однією групою?»	Відчуття подібності, спільної мети, координації дій (оцінки спостерігачів/самих членів)
Згуртованість	Взаємна зв'язаність членів групи, бажання залишатися в ній та працювати разом	«Наскільки ми хочемо бути разом і разом діємо?»	Привабливість групи, взаємопідтримка, узгоджені зусилля, намір лишатися
Соціальна ідентичність	Усвідомлення себе як частини групи	«Наскільки ця група є частиною мене?»	Гордість членством, центральність групи для Я, солідарність

Результати показали, що лише учасники з простою соціальною ідентичністю сильніше ідентифікували себе з групою з високим рівнем ентитативності. Учасники зі складною соціальною ідентичністю суттєво не відрізнялися в ідентифікації між групами з високою та низькою ентитативністю.

Ці результати демонструють, що люди з простою соціальною ідентичністю сильніше ідентифікують себе з групою, яка має чітку та однорідну структуру. Особи з простою соціальною ідентичністю мають меншу кількість релевантних ідентичностей порівняно з тими, хто має складні соціальні ідентичності.

Враховуючи, що прості соціальні ідентичності перетинаються та є схожими, при розгляді питання про приєднання до нової групи ця група повинна мати подібну та однорідну структуру. У цьому сценарії люди віддадуть перевагу високо ентитативним групам, оскільки високо ентитативна група точно вказує людині, що думати та як поводитися. Таким чином, високо ентитативна група може допомогти стабілізувати крихку, просту соціальну ідентичність [24]. Крім того, менша кількість релевантних ідентичностей повинна створювати проблеми для людей, оскільки прості соціальні ідентичності більше зазнають впливу, коли одна релевантна ідентичність знаходиться під загрозою, наприклад, через невизначеність [25].

Результати дослідження [26] вказують, що ентитативність почасти надає право бути упередженим, пояснюючи упередження колективними інтересами. Для того, щоб спостерігачі могли зробити таку атрибуцію, необхідні два критерії: (а) упередження має бути скоєне групою з чіткими колективними інтересами, та (б) група, на яку спрямоване упередження, повинна мати потенціал для втручання в ці інтереси. Прикладом у першій ситуації може бути ентитативність злочинної групи. А другий критерій може бути задоволений, коли взаємодіють дві групи одного типу (наприклад, дві релігійні групи, на відміну від однієї релігійної групи та однієї етнічної групи).

Це також і підтверджує попередні дослідження політичної активності студентської молоді. Особа спочатку ідентифікує себе з групою (формує базові ототожнення і прив'язаності) і для цього спрощує свої цінності (щоб легше влитися в нове оточення і скоригувати свої орієнтації з ним). Далі, взаємодіючи з новою соціальною групою, особа поглиблює свої уявлення про оточення. Так укорінюється соціальна згуртованість (навколо спільної ідеї) і це веде до урізноманітнення цінностей (які тепер наповнилися новими груповими сенсами) і громадської активності (бо відчувається підтримка колективу). Водночас, зважаючи на групові ефекти, підвищення міжособової довіри вестиме до звуження мотивів участі у спільній соціальній взаємодії: для особи стане важливим узгоджувати свої ціннісні орієнтації в групі (що скоротить власні інтерпретації соціальної ситуації) й віддавати початок та ведення активних дій (як частину відповідальності) соціальній групі [27].

Висновки. У статті теоретично обґрунтовано поняття невизначеності як соціально-психологічного феномену у поясненні ентитативності студентської молоді. Ентитативність визначено як концепція, що описує сприйнятий рівень «об'єднаності» групи або ступінь, наскільки сукупність суб'єктів є групою, а не кількістю осіб.

В умовах хронічної невизначеності (як об'єктивної, так і суб'єктивно переживаної) ключовим психологічним механізмом підтримки передбачуваності та смислового порядку для студентської молоді є перехід від сприймання сукупності людей як «справжньої» групи (ентитативність) до ідентифікації з нею, що далі живить згуртованість і колективну активність. Концептуально

найповніше цей ланцюг пояснює теорія невизначеності-ідентичності, водночас інші підходи (зменшення, управління та проблемна інтеграція невизначеності) уточнюють параметри, форми і межі цього процесу.

Ентитативність постає критичною ланкою, що переводить розпорошене переживання невизначеності у змістовно організовану колективну дію через механізм групової ідентифікації. Керуючи параметрами ентитативності (ясність меж і прототипу) та підтримуючи багат шаровість ідентичностей, університети можуть одночасно посилювати студентську суб'єктність і мінімізувати ризики радикалізації та міжгрупової упередженості.

Обмеження огляду – робота має оглядовий характер; подальші висновки потребують реплікацій у різних освітніх контекстах, відокремлення ефектів об'єктивних загроз від суб'єктивної невизначеності та культурної адаптації інструментарію.

Література:

1. Durrheim K., Foster D. Tolerance of ambiguity as a content specific construct. *Personality and Individual Differences*. 1997. Т. 22, № 5. С. 741–750. URL: [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(96\)00207-3](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(96)00207-3) (дата звернення: 14.09.2025).
2. Павленко Г. В. Толерантність до невизначеності як ресурс психологічного благополуччя студентів. *Актуальні проблеми психології. Екологічна психологія*. 2019. Т. 7, вип. 47. С. 208–219.
3. Хілько С. О. Психологічні умови формування толерантності до невизначеності у майбутніх психологів : thesis. 2018. URL: http://lib.iitta.gov.ua/728869/1/ДИСЕРТАЦІЯ_Хілько%20С.О._2018.pdf (дата звернення: 14.09.2025).
4. Томаржевська І. Теоретичний аналіз психологічного феномену "толерантність до невизначеності". *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2018. Вип. 3 (40). С. 43–46.
5. Дідух М. До питання життєстійкості у студентської молоді. *Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій* : збірник наук. пр., м. Київ, 17 квіт. 2025 р. Київ, 2025. С. 159–163.
6. Вашека Т., Лич О. Позитивне самоставлення та оптимізм як детермінанти життєстійкості студентів в умовах невизначеності. *Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Л.В. Помиткін., О.П.Хохлін., Л.С. Яков., м. Київ. Київ, 2023. С. 31–36
7. Андрущенко В. П. Агресивність особистості та її мінімізація засобами освіти. *Вища освіта України*. 2020. № 2 (77). С. 7–12.
8. Гура Г. Н. Толерантність до невизначеності як чинник ухвалення рішень та стресової адаптації керівників бізнесу. *Scientific Bulletin of Kherson State University Series Psychological Sciences*. 2023. № 2. С. 39–49. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-2-6> (дата звернення: 14.09.2025).
9. Черевичний С. Компоненти та показники прийняття рішення командиром в умовах невизначеності. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. Т. 55, № 2. С. 130–136. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-55-2-130-136> (дата звернення: 14.09.2025).
10. Tolerance of uncertainty: Conceptual analysis, integrative model, and implications for healthcare / M. A. Hillen та ін. *Social Science & Medicine*. 2017. Т. 180. С. 62–75. URL: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.03.024> (дата звернення: 15.09.2025).
11. Reinforcement learning for decision-making under deep uncertainty / Z. Pei та ін. *Journal of Environmental Management*. 2024. Т. 359. С. 120968. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.120968> (дата звернення: 15.09.2025).

12. Wagoner J. A., Hogg M. A. Uncertainty-Identity Theory. *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. Cham, 2020. С. 5652–5659. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-319-24612-3_1195 (дата звернення: 16.09.2025).
13. Callahan S. P., Ledgerwood A. On the psychological function of flags and logos: Group identity symbols increase perceived entitativity. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2016. Т. 110, № 4. С. 528–550. URL: <https://doi.org/10.1037/pspi0000047> (дата звернення: 14.09.2025).
14. Berger C. R., Calabrese R. J. Some explorations in initial interaction and beyond: toward a developmental theory of interpersonal communication. *Human Communication Research*. 1975. Т. 1, № 2. С. 99–112. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1975.tb00258.x> (дата звернення: 14.09.2025).
15. Babrow A. S. Communication and problematic integration: Milan Kundera's "lost letters" in the book of laughter and forgetting. *Communication Monographs*. 1995. Т. 62, № 4. С. 283–300. URL: <https://doi.org/10.1080/03637759509376364> (дата звернення: 14.09.2025).
16. Managing Uncertainty in Illness Explanation: An Application of Problematic Integration Theory. *Explaining Illness*. 1999. С. 57–84. URL: <https://doi.org/10.4324/9781410601056-9> (дата звернення: 14.09.2025).
17. Hogg M. A. Uncertainty–Identity Theory. *Advances in Experimental Social Psychology*. 2007. С. 69–126. URL: [https://doi.org/10.1016/s0065-2601\(06\)39002-8](https://doi.org/10.1016/s0065-2601(06)39002-8) (дата звернення: 16.09.2025).
18. Bradac J. J. Theory Comparison: Uncertainty Reduction, Problematic Integration, Uncertainty Management, and Other Curious Constructs. *Journal of Communication*. 2001. Т. 51, № 3. С. 456–476. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2001.tb02891.x> (дата звернення: 16.09.2025).
19. Campbell D. T. Common fate, similarity, and other indices of the status of aggregates of persons as social entities. *Behavioral Science*. 2007. Т. 3, № 1. С. 14–25. URL: <https://doi.org/10.1002/bs.3830030103> (дата звернення: 14.09.2025).
20. Group, team, or something in between? Conceptualising and measuring team entitativity / K. Vangrieken та ін. *Frontline Learning Research*. 2017. Т. 5, № 4. С. 1–41. URL: <https://doi.org/10.14786/flr.v5i4.297> (дата звернення: 14.09.2025).
21. Crawford M. T., Salaman L. Entitativity, identity, and the fulfilment of psychological needs. *Journal of Experimental Social Psychology*. 2012. Т. 48, № 3. С. 726–730. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2011.12.015> (дата звернення: 13.09.2025).
22. Varieties of groups and the perception of group entitativity. / B. Lickel та ін. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2000. Т. 78, № 2. С. 223–246. URL: <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.223> (дата звернення: 14.09.2025).
23. Hohman Z. P., Dahl E., Grubbs S. Entitativity and social identity complexity: The relationship between group characteristics and personal characteristics on group identification. *Self and Identity*. 2016. Т. 15, № 6. С. 638–649. URL: <https://doi.org/10.1080/15298868.2016.1185462> (дата звернення: 14.09.2025).
24. Hohman Z. P., Dahl E., Grubbs S. Entitativity and social identity complexity: The relationship between group characteristics and personal characteristics on group identification. *Self and Identity*. 2016. Т. 15, № 6. С. 638–649. URL: <https://doi.org/10.1080/15298868.2016.1185462> (дата звернення: 16.09.2025).
25. Grant F., Hogg M. A. Self-uncertainty, social identity prominence and group identification. *Journal of Experimental Social Psychology*. 2012. Т. 48, № 2. С. 538–542. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2011.11.006> (дата звернення: 16.09.2025).
26. Effron D. A., Knowles E. D. Entitativity and intergroup bias: How belonging to a cohesive group allows people to express their prejudices. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2015. Т. 108, № 2. С. 234–253. URL: <https://doi.org/10.1037/pspa0000020> (дата звернення: 14.09.2025).
27. Блозва П.І. Використання молоддю соціального капіталу в процесі становлення політичної культури. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2017. № 39(42). С. 78–92. URL: [https://doi.org/10.33120/ssj.vi39\(42\).43](https://doi.org/10.33120/ssj.vi39(42).43) (дата звернення: 14.09.2025).

References:

1. Durrheim, K., & Foster, D. (1997). Tolerance of ambiguity as a content specific construct. *Personality and Individual Differences*, 22(5), 741–750. [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(96\)00207-3](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(96)00207-3)
2. Pavlenko, H. V. (2019). Tolerantnist do nevyznachenosti yak resurs psykholohichnoho blahopoluchchia studentiv [Tolerance to uncertainty as a resource for students' psychological well-being]. *Aktualni problemy psykholohii. Ekolohichna psykholohiia – Current problems of psychology. Ecological psychology*, 7, 47, 208–219. [in Ukrainian].
3. Khilko, S. O. (2018). Psykholohichni umovy formuvannia tolerantnosti do nevyznachenosti u maibutnikh psykholohiv [Psychological conditions for the formation of tolerance to uncertainty in future psychologists]. *Candidate's thesis* Elektronna biblioteka NAPN Ukrainy. http://lib.iitta.gov.ua/728869/1/ДИСЕРТАЦІЯ_Хілько%20С.О._2018.pdf [in Ukrainian].
4. Tomarzhevska, I. (2018). Teoretychnyi analiz psykholohichnoho fenomenu "tolerantnist do nevyznachenosti" [Theoretical analysis of the psychological phenomenon of "tolerance to uncertainty"]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Viiskovo-spetsialni nauky – Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. Military and Special Sciences*, 3, 40, 43–46. [in Ukrainian].
5. Didukh, M. (2025). Do pyttannia zhyttiistiikosti u studentskoi molodi [On the issue of resilience in student youth]. *Indyvidualnist u psykholohichnykh vymirakh spilnot ta profesii – Individuality in the psychological dimensions of communities and professions: collection of scientific works*, 159–163. [in Ukrainian]
6. Vasheka, T., & Lych, O. (2023). Pozytyvne samostavlennia ta optymizm yakdeterminanty zhyttiistiikosti studentiv vumovakh nevyznachenosti [Positive self-attitude and optimism as determinants of students' resilience in conditions of uncertainty]. *Indyvidualnist u psykholohichnykh vymirakh spilnot ta profesii – Individuality in psychological dimensions of communities and professions: collection of scientific works* 31–36. [in Ukrainian].
7. Andrushchenko, V. P. (2020). Ahresyvnist osobystosti ta yii minimizatsiia zasobamy osvity [Aggressiveness of the individual and its minimization by means of education]. *Vyshcha osvita Ukrainy – Higher education of Ukraine*, 2, 77, 7–12. [in Ukrainian]
8. Hura, H. N. (2023). Tolerantnist do nevyznachenosti yak chynnyk ukhvalennia rishen ta stresovoi adaptatsii kerivnykiv biznesu [Tolerance to uncertainty as a factor in decision-making and stress adaptation of business managers]. *Scientific Bulletin of Kherson State University Series Psychological Sciences*, (2), 39–49. <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-2-6> [in Ukrainian]
9. Cherevychnyi, S. (2020). Komponenty ta pokaznyky pryiniattia rishennia komandyrom v umovakh nevyznachenosti. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National Defense University of Ukraine*, 55(2), 130–136. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-55-2-130-136> [in Ukrainian]
10. Hillen, M. A., Gutheil, C. M., Strout, T. D., Smets, E. M. A., & Han, P. K. J. (2017). Tolerance of uncertainty: Conceptual analysis, integrative model, and implications for healthcare. *Social Science & Medicine*, 180, 62–75. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.03.024>
11. Pei, Z., Rojas-Arevalo, A. M., de Haan, F. J., Lipovetzky, N., & Moallemi, E. A. (2024). Reinforcement learning for decision-making under deep uncertainty. *Journal of Environmental Management*, 359, 120968. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.120968>
12. Wagoner, J. A., & Hogg, M. A. (2020). Uncertainty-Identity Theory. U *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (s. 5652–5659). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-24612-3_1195
13. Callahan, S. P., & Ledgerwood, A. (2016). On the psychological function of flags and logos: Group identity symbols increase perceived entitativity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 110(4), 528–550. <https://doi.org/10.1037/pspi0000047>

14. Berger, C. R., & Calabrese, R. J. (1975). Some explorations in initial interaction and beyond: toward a developmental theory of interpersonal communication. *Human Communication Research*, 1(2), 99–112. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1975.tb00258.x>
15. Babrow, A. S. (1995). Communication and problematic integration: Milan Kundera's "lost letters" in the book of laughter and forgetting. *Communication Monographs*, 62(4), 283–300. <https://doi.org/10.1080/03637759509376364>
16. Managing Uncertainty in Illness Explanation: An Application of Problematic Integration Theory. (1999). U *Explaining Illness* (s. 57–84). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781410601056-9>
17. Hogg, M. A. (2007). Uncertainty–Identity Theory. U *Advances in Experimental Social Psychology* (s. 69–126). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/s0065-2601\(06\)39002-8](https://doi.org/10.1016/s0065-2601(06)39002-8)
18. Bradac, J. J. (2001). Theory Comparison: Uncertainty Reduction, Problematic Integration, Uncertainty Management, and Other Curious Constructs. *Journal of Communication*, 51(3), 456–476. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2001.tb02891.x>
19. Campbell, D. T. (2007). Common fate, similarity, and other indices of the status of aggregates of persons as social entities. *Behavioral Science*, 3(1), 14–25. <https://doi.org/10.1002/bs.3830030103>
20. Vangrieken, K., Boon, A., Dochy, F., & Kyndt, E. (2017). Group, team, or something in between? Conceptualising and measuring team entitativity. *Frontline Learning Research*, 5(4), 1–41. <https://doi.org/10.14786/flr.v5i4.297>
21. Crawford, M. T., & Salaman, L. (2012). Entitativity, identity, and the fulfilment of psychological needs. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(3), 726–730. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2011.12.015>
22. Lickel, B., Hamilton, D. L., Wierzchowska, G., Lewis, A., Sherman, S. J., & Uhles, A. N. (2000). Varieties of groups and the perception of group entitativity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 223–246. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.223>
23. Hohman, Z. P., Dahl, E., & Grubbs, S. (2016). Entitativity and social identity complexity: The relationship between group characteristics and personal characteristics on group identification. *Self and Identity*, 15(6), 638–649. <https://doi.org/10.1080/15298868.2016.1185462>
24. Hohman, Z. P., Dahl, E., & Grubbs, S. (2016). Entitativity and social identity complexity: The relationship between group characteristics and personal characteristics on group identification. *Self and Identity*, 15(6), 638–649. <https://doi.org/10.1080/15298868.2016.1185462>
25. Grant, F., & Hogg, M. A. (2012). Self-uncertainty, social identity prominence and group identification. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(2), 538–542. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2011.11.006>
26. Effron, D. A., & Knowles, E. D. (2015). Entitativity and intergroup bias: How belonging to a cohesive group allows people to express their prejudices. *Journal of Personality and Social Psychology*, 108(2), 234–253. <https://doi.org/10.1037/pspa0000020>
27. Blozva, P. I. (2017). Vykorystannia moloddiu sotsialnoho kapitalu v protsesi stanovlennia politychnoi kultury [Youth's use of social capital in the process of forming political culture]. *Scientific Studios on Social and Political Psychology*, 39(42), 78–92. [https://doi.org/10.33120/ssj.vi39\(42\).43](https://doi.org/10.33120/ssj.vi39(42).43) [in Ukrainian].